

efektnih značajev najdejo v nji svojo izbiro. Katarina Hulech ge. Marševe ni bila na višini, pa tudi Napoleon g. Putjata je imel padajočo potezo. Ne moremo trditi, da bi bil naš odski aparat tu nezadosten, igra je propadla vsled nenaravne zasēdbe, neenakih moči in zato silila često v nepoklicano smešnost, zato bi bila tudi v slovenski zasedbi nemogoča. Pa ni škoda zanjo.

Sledile pa so si v tem času v malih presledkih tri slovenske premiere: Kraigherjeva Školjka, Finžgarjeva Razvalina življenja in Kosec-Govekarjevi Mrakovi.

Na Školjko smo dolgo čakali v škodo avtorju in igri. Vsi čutimo, da je prišla prepozno, premiera se je zdela anahronizem. In ali ni morda delo samo s časovno oznako: fin de siècle že zapisano anahronizmu? Sicer je pisatelj usmeril svojo puščico preko materializma, a prav zato se zdi, da je v drami preveč razpravljal in reševal. Lepota te drame ne razgiblje in ne ogreje, le njen dialog tupatam vžge. Čudno mrzle so te osebe, kljub temu, da se njih živci palijo in žehte. Čemu? V tej umetniški nekaj ni prav. Pisatelju moramo priznati, da je za zunanji red drame vzorno poskrbel, dejanje morda celo preveč stisnil, zato se ni popolnoma mogel ogniti šikiranju z osebami. Pogrešamo pa v delu notranjega reda, ki napravi vsako dejanje duševno resnično in človeško. To pa ni toliko stvar intelekta, kot umetniške intuicije, ki oblikuje v poedincu vsečloveka in napravi vsako delo kljub časovni oznaki brezčasno. Če odštejemo retoriko stranskih oseb, ki so teoretična draperija, stojimo pred močnim dramatičnim vozlom Tonin - Pepina - Maks. V materialistični enostranosti donjuanstva vznikne odpor. Pepina išče duše, bisera, ali ravno ona je kljub občečloveški misli ustvarjena tuje. V nji ni podana enostranost, ki bi vzbujala sočutje in bi bila tragična, ampak je zgolj teoretična figura. Pepine žive na svetu, a so bolj zaprte, razvijajo manj filozofskih dognanj. Živo čutimo, da je le tragika moža, kadar se mu zruši napačno zgrajeni miselni sestav, in tragika žene nelogično ravnanje. Mislim, da ni umetniška zmota, da je ženska emancipacija v kakršnikoli obliki pretežno predmet — veseloigri. Pepinin bič nad Maksovim hrbtom je močno dramatično orožje emancipantke, zadene pa čisto v napačno smer — v Tonina. Tonin je edina tragična oseba. Razklan je v sebi in kot človek vstaja. Njegova slabost ni smešna kot je Pepinina doslednost odurna. Tej osebi bi bil pisatelj brez dvoma moral dati več prostora; zato ni dognano, da je njega smrt opravičena. Morda pa je že v snovi sami preveč teorije, ki ovira razmah drame. Gotovo pa je, da se v delu očituje močno umetniško stremljenje; med našimi knjižnimi dramami zasluži prvenstvo. — Sestova režija je igro izborna opremila in naštudirala. Pepina ge. Šaričeve je bila zlasti pri premieri popolna samopozaba, dasi vemo, da so njene najboljše moči osebami kot Pepina tuje. Tonin g. Rogoza stoji cel poleg drugih njegovih stvaritev. Maksa in Olgo smo videli v dvojni kreaciji. G. Kralj je pojmoval Maksa idealno, čisto teoretično, nekako tako, kot smo ga videli svoj čas v knjigi. Preveč smo verjeli njegovi vesti — ki je pri njem sama slabotnost. G. Železnik pa je srečal Maksa v življenju in ga postavil na oder lahkega, ciničnega, vsega mimogrede. Olga ge. Šetinške, ki je nastopila kot gost, je vendar malo tuja, dočim je bila prva ge. Juvanove preveč domača.

Gledališče je proslavilo Finžgarjevo petdesetletnico z njegovo Razvalino življenja. V Finžgarju živi zavest propovednika starogrških dram, pa le prečesto zaokroži svojo nalogo prezgodaj ali pa vzgojnemu pripovedništvu na ljubo zasnuje delo na temelju, iz katerega že očitno gleda konec. Finžgarjeva dela so velika po svoji preprostosti, njegovo slikanje prizorov in oseb, krepko do samega življenja, zato ravno njegov patos, ki je tupatam občuten, zgreši linijo današnjega umetniškega pojmovanja. Razvalina življenja je še najmanj patetična, zato je brez dvoma njegovo najboljšo dramatično delo, a značilno je, da kljub precejšnjemu naturalizmu ni dramatična tista oseba, ki doživi največjo dramo — to je Tona. Očitno pa je, da je imel odločilno besedo v drami vendarle umetnik. — Uprizoritev je bila v Danilovi režiji precej pospešena in kljub temu, da razdelitev vlog ni bila neoporečna, vendar še v celoti posrečena. Ga. Juvanova kot Lenčka, gđc. V. Danilova kot Tona in g. Danilo kot Sirk so podali pristne domače osebe. Zalostno pa je, da ne moremo slišati domačega dela v pristnem jeziku.

Govekarjevega dela ne moremo šteti v vrsto prejšnjih dveh. Mrakovi so delo, kot da so nastali mimogrede na odru, kot da jih je pisal režiser. Avtor sam jim ne more odreči umetniške neopravičenosti.

Med temi stvarmi smo videli še Jeromovo veseloigro Miss Hobbs, ki je v Danilovi režiji mnogo, mnogo prezgodaj stopila na desko. Problem ženske emancipacije od vesele strani je v prvem delu obdelan precej konvencionalno, dočim je drugi del dokaj zabaven in novejši. Iz lanske sezone smo videli Tacičevno legendo Gologota, ki zasluži, da ostane stalno na repertoarju. Igra in režija g. Rogoza sta — se zdi — od lani še mnogo pridobili, tako da to uprizoritev lahko štejejo med redke popolnosti našega gledališča. Molnarjeva Bajka o volku tudi ni nova; o nji bi sodil, da diši preveč po židovstvu, če je židovstvo spretna kombinacija sekundarnih idej v dosego blišča in efekta. Tega ima Bajka o volku v različnih registrih dovolj. — (Konec.)

France Koblar.

GLASBA.

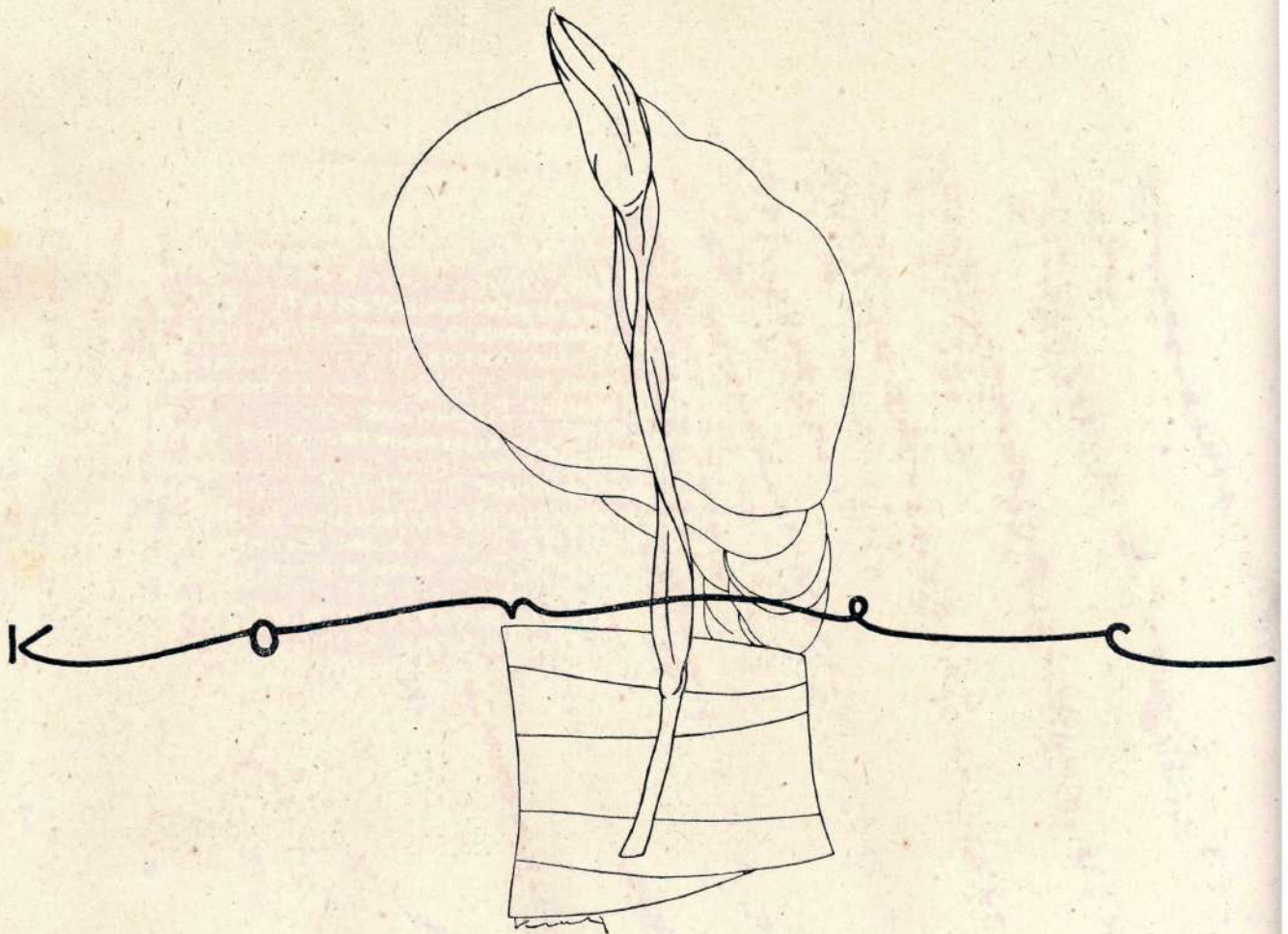
O narodni pesmi.

Narodna umetnost je vsota vseh umetnin, ustvarjenih od pripadnikov enega in istega naroda, ne glede na način umetniškega izražanja, in sega od preproste ljudske umetnosti do najbolj zamotanih kompleksov momentanih človeških možnosti.

Narodna pesem ni neposreden produkt ljudstva, ampak izraz anonimnih poedincev, po svoji preprostosti in enostavnosti zmožen preiti v ljudstvo, ki ga je z dolgotrajnim pevanjem polagoma prirojilo čisto zase. To se je zgodilo tem lažje, ker je bila razlika med produktivnimi pevci in reproduktivno splošnostjo tem manjša, čim bolj gremo nazaj v preteklost. To potrjuje popolno pomanjkanje zavesti, da bodi umetnik vodnik, misel, na katero se tedaj niti ni spomnil nobeden. Težko tudi, da bi se bili produktivni čutili le umetnike. Njih intuitivna produkcija je dala napevóm značilnost, skupno večini, in vsled te okolnosti so napevi bili od ljudstva lažje sprejeti. A če se tudi oprimemo na-

ziranja, da so bili vsi, ki so prvič zapeli napeve, izobrazenci, moramo priznati, da ni bil le obseg pojma, ki je dandanes združen z besedo umetnik, tedaj na vsak način omejen, ampak da je bila skupnost med produktivnim pevcem in za njim pojočo splošnostjo mnogo večja in da je zato bilo ljudstvu lažje priti produktom do jedra. Pa še drugi činitelji so pripomogli, da se je popularizacija mogla tem uspešneje vršiti. Predvsem omejeni obseg napevov. Narodna pesem se v tem oziru razlikuje od pesništva. Preprosti ljudje so tuintam znali in še vedno znajo na pamet po več tisoč verzov. Ali pomisliti moramo, da pripovedniku to omogočuje okolnost, da mu je natančno znana vsebina, da ve, katerega predmeta se ima držati in kako. Pri glasbi vse to odpade in na to mesto stopi svobodna fantazija duševnih kompleksov, s katerimi se vsled njih bogatosti na eni strani, a vsled njih oddaljenosti na drugi strani dá operirati mnogo težje. Vsled tega so organične glasbene kompozicije večjega obsega bile nemogoče. Nastali so napevi, ki so že po svojem omejenem obsegu bili tako ustvarjeni, da si jih je mogel prisvojiti ljudski spomin. V kolikor napevi okusu splošnosti niso odgovarjali, so se preuredili, v različnih pokrajinah različno. S tem so nastale variante. Narodna pesem je nekaj starega. Govoriti o nje pristnosti bi torej pomenilo, ugotoviti, da je pesem nastala v dobi, o kateri nimamo natančnejšega pojma, v

okolščinah, ki nam niso dostopne. Avtorji napevov morajo na vsak način ostati skriti, kljub vsem prizadevanjem izslediti jih. Kakšno je bilo duševno življenje Slovencev v preteklosti, nam natančneje ne pove ne povestnica ne izročilo. Če torej hočemo o tem kaj vedeti, se moramo zateči k onim stvarim, ki so iz tistih časov preostale. Narodnim napevom ni pripisovati važnosti toliko kot umetninam, ampak kot kriteriju za karakterizacijo v prejšnjih dobah živečih rodov, kot objektu, ob katerem lahko študiraš sestavne elemente ljudske psihe in nacionalne muzike. S stališča našega razumevanja je prodirajoča civilizacija postala zid, ob katerem je postajanje narodne pesmi prenehalo. Ali koj se nam vrine vprašanje, ali morda narodne pesmi še vedno ne nastajajo. Mislimo si splošen polom v nekem kraju zemlje. Uničene so knjižnice, uničena privatna last, kulturna kontinuiteta je pretrgana, organični napredek ustavljen. Polagoma se vihar umiri in množica, kolikor je je še ostalo, je edina vez s prejšnjimi časi. Tako postane ta masa nositeljica in rešiteljica ostankov, ki jih ogenj in meč nista mogla pokončati. Če vzamemo, da je medtem minilo par rodov, je razumljivo, da se je med tem časom o pesmih, zloženih od prej znanih ljudi, pozabilo, čigave da so, drugače povedano, pesmi, ki so bile le ponarodele, so zdaj postale narodne. — (Konec.) *Marij Kogoj.*

Hauptmannova Elga je pesem, sanja, izliv, zato o drami sami ni govora in naše gledališče ni izrazilo v nji umetnine, ki je stisnjena v ta delirij; Elga je podala dokaz, da umotvora ni mogoče podati šablonsko — in ga. Danilova ima svojo Elgo že za seboj.

S Scribejevimi Kozarcem vode smo zaključili sezono. Drama je brezdvomno izborna scenično delo. Pečat gotove dobe se mu pozna le v toliko, v kolikor tudi najboljše delo ne more zatajiti časovne manire. Vse vrline dela so danes še sveže, prava umetnina se ne postara. G. Putjata, ki se je izkazal kot računajoč režiser, pač ve, kje je uspeh tudi njegovi igri. Kot vicomte de Bolingbroke je združil maniro igranja in poudarek vloge in tako speljal go. Boršnikovo (vojvodinjo Marlborough) na sijajen turnir. Kraljica Ana ge. Šaričeve je bila dovršena zgodovinska figura. To delo je tvorilo v resnici dostojen konec sezoni, ki se je iz mnogih notranjih kriz končno vendarle spet dvignila nad svoj začetek.

France Koblar.

GLASBA.

O narodni pesmi.

V ljudsko-narodnih napevih najdemo tipične lastnosti, ki jasno kažejo značaj slovenske psihe. Pri tem opazimo, kaj je v njih glavno, katere lastnosti prevladujejo in katere stopajo v ozadje. Kdaj in kako Slovenec najrajši poje, pove najkrajše narodna pesem sama:

»Če me ravn srce boli,
vem: si morem peti.«

Slovenec je lirično razpoložen, poln senzitivnosti, zgane ga vsaka senca, vsak še tako rahel gibljaj, pogovarja se z melodijo in tolaži. Lahko se reče, da v njem prevladujejo lastnosti, ki so po svoji barvi bolj ženske. Otožnost, resignacija, zamišljenost na eni strani, a na drugi prisrčnost, šegavost, veselost. Bojevitosti slovenski narodni napevi ne poznajo. Bojnih koračnic pri nas ni, ker so pesmi, ki se po njih eventuelno dá korakati, prepojene od značaja, ki bojnim koračnicam ne odgovarja. To se strinja s poročili nekaterih zgodovinarjev, ki pravijo, da so bili stari Slovenci vesel narod, radosti željan, ki je pil svoje vino in poslušal godbo ali pel in da so že zgodaj začutili moč glasbe, se je močno oprijeli in niso nanjo pozabili niti v hudih dneh. Pesem jih je spremljala povsod, postala jim je tolažba in potreba. Kakor znano, so zato Slovenci od nekaj dobri pevci.

Omeniti je še, da se karakteristika za naše napeve išče v alpskih značilnostih in pa v omejitvi harmonije na prvo in peto stopnjo. Da se pa omogoči tem jasnejše pojmovanje, naj imenujem nekaj značilnih napevov resnega značaja, kakor so na primer sledeči: »Meglica«, »Stoji mi polje« I. in II. (iz Štreklja), »Srce je žalostno«, »Marija in mlinar«, »Mene srce boli«, »Kdor je truden, naj gre spat«, »Kako bom ljubila« itd. Nekaj primerov za pesmi živahnih napevov: »Plavarska«, »Pij«, »Veseli bratci«, »Čukova ženitev«, »Vanek«, »Sem bla stara dvanajst let«, »Kot so me mati navadili«, »Zima odhaja«, »Ogljar«, »Jegerle« itd. Pesmi

živahnega značaja se vobče manj pojo. Ravnotako — če še ne slabše — je z napevi v molu.

Glede posebnosti, ki bi bile značilne za slovenske narodne napeve, se je tekom časa pojavilo dvoje misli, od katerih bi druga hotela izključiti prvo. Prva irdi, da je starejša slovenska pesem bila zložena v molu, druga pa, da v duru. Za zagovornike prve trditve so značilni napevi v molu, medtem ko jih imajo pristaši zadnje trditve ravno na sumu. Z absolutno gotovostjo trditi eno ali drugo, bi bilo nekoliko prenačljeno, zlasti še, če se ozremo nekoliko na okrog. Nasprotno lahko sklepamo po analogiji na to, da so se pesmi pele v obeh tonovih načinih. Bilo bi neverjetno, da bi se bili ravno Slovenci tako izolirali na durov ali molov način, medtem ko sta preprezala evropski svet oba. Izjave poročevalcev iz starejše dobe, ki bi zatrjevali, da so se napevi peli večinoma le v molu, bi se težko odločil vzeti za merodajne. Prvič so Slovenci bili vedno sprejemljivi za sadove nastajajočih kultur, na kar se dá sklepati že iz lastnosti njihovega značaja, v kolikor smo rekli, da je ženski. Recimo, da je molov način težje peven in da je vsa množica komodna, pa da vse to pri nas ne pride v poštev, ravno vsled tega, ker se Slovenci vdajajo melanholiji, resnica pa je, da se je prej in slej mnogokrat o kakem napevu mislilo in govorilo, da je zložen v molu, ker je bil po značaju otožen. To zamenjanje pride od tega, ker se je mislilo in se še vedno misli, da mol pomenja žalost, in da je zato vse, kar je žalostno, komponirano v molu. Neresničnost teh misli lahko vsak čas konstatiramo. Veliko je namreč pesmi, zloženih v duru, in kljub temu žalostnega značaja, da plava nad njimi tožna melanholija, dih lahke resignacije, kakor tudi različne druge nianse, sestavljenih čustvenih barv. Rad verjamem, da se je poizgubilo lepo število molovih napevov — porazgubili so se gotovo vsemogoči — ali kar se tiče starejših poročil o njih, je stvar nekoliko kočljiva, ker otožnost ostane za slovensko narodno pesem značilna tudi v duru, tako da značaj mnogih narodnih pesmi v duru podaja običajni vtis molovih napevov.

Kar se tiče izvirnosti napevov samih, mislim, da njih število ni neobsežno, ampak da jih je le gotovo število, ki se potem ponavljajo v različnih, včasih navidezno neizsledljivih variantah. Da vzamem par tipičnih primerov, kjer je melodična stran napeva ali popolnoma ali vsaj po veliki večini identična; napev pesmi »Oj ta vojaški boben« do drugega dela se glasi:

1. Zmerno.

Primerjajmo ta napev z naslednjim:

2. *Andante.*

Se dav - no mra - či, moj-ga
fan - ta še ni, če

Napravimo še nekaj primerov:

3. *Lahno.*

Soln-ce čez hrib - ček gre,

4. *Allegro.*

Soln-ce mi za-daj gre

5. *Lahno.*

Ptič-ka ve - se - lo nad hi - ško le - ti

Pri tem primerjanju najdemo sledečo melodično sličnost:

1. Oj ta vojaški boben:

d g d g a h g c h a (gís a h) g c h itd.

2. Se davno mrači:

d g d g a h g c h a (fis h a) g c h itd.

3. Solnce čez hribček gre:

g d g a h g c h a (fis h a) g c h itd.

4. Solnce mi zadaj gre:

g d g [h c h a] h a ——— g c h itd.

5. Ptička veselo nad hiško leti:

g d g [h c h a] h a ——— g ...

Pri variantah št. 2 in 3 se melodično variirajo tri note, zaprte v oklepaje, pozneje te tri sploh odpadejo in se zraven variirajo štiri note. Pri zadnji varianti — še docela odpade povlečeni sklep iz treh not (g c h) in se poenostavi na en sam ton (g). Sličnost med 2. in 3. in potem med 4. in 5. napevom je razvidna.

Spremenjen pa je tempo, takt, ritem in značaj, tako da bi človek na prvi hip ne mislil na toliko podobnost. Posebno karakter napevov je čisto različen. Prvi je veder, drugi sentimentalni, tretji je bolj vselega značaja, četrti in peti pa se v živahnosti stopnjujeta. Sicer so pa vse podobnosti in razlike razvidne iz navedenih primerov. Tudi formalno so napevi spremenjeni na prav zanimiv način. Kdor hoče še en primer zato, naj vzame pesmi »Srce je žalostno«, »Glejte, kak mimo gre« in »Jaz sem najmlajši brat« in bo prišel do podobnih zaključkov.

Kaj je slovenskim napevom skupnega, kaj se poleg značaja v njih zopet ponavlja, je težko ugotoviti, ker je obširnejši material takorekoč nedostopen. Neredko so slovenski napevi prav umetno zloženi in časih se pojejo v peterodelnih metrih. Poleg navedenega je za večje število napevov značilno, da eno- ali dvakratni motiv, ki se zapoje v prvi kitici samo enkrat, raste s številom kitic, tako da postane v zadnjih kiticah obširnejši nego vsi ostali elementi. Mala fraza se tako polagoma razširi, da postane vsaka kitica za gotov obseg daljša in v njem končno ona sama prevlada (primeri: »Eno leto sem služil«, »Miška«). Kar se često govori in misli o komponiranju v narodnem tonu, je vse nesmiselno, kajti umetnost, ki hoče biti ljudsko-narodna, mora imeti v sebi nagnjenja in misli, ki so za ljudsko-narodno pesem značilne, torej elemente, ki so tam doma, kjer umetnost nastaja.

Posvetimo nekoliko pozornosti dosedanjam izdajam slov. nar. pesmi, njih izbiri in načinu njih prireditve. Če kdo hoče napraviti zbirko, se mora spoprijazniti z mislijo, da se je treba pečati tudi z vprašanjem, katere pesmi sploh spadajo v tako zbirko. Če se najdejo variante, moramo vedeti, katere izmed njih imamo uvrstiti v zbirko in katerih ne. Vedeti moramo, katere pesmi so tako karakteristične, da jih smemo kot narodne predati širši javnosti in v kaki notaciji. V tem oziru vlada pri nas popolna anarhija. Prvič se izbira slabo. V zbirke pridejo pesmi, kakor »Luna sije«, »En starček

je živel«, »Rožic ne bom trgala«, »Nezvesta« itd., torej pesmi, o katerih natančno vemo, kdo jih je uglasbil in kdaj. Torej: ne, da niso ti napevi karakteristični, ampak sploh niso narodni. Celó Oskarju Devu, ki je, kakor znano, dosedaj še najbolje prirejal narodne napeve, se je zgodilo, da je v svojo zbirko uvrstil napev, čigar uglasbitelja poznam osebno celo jaz. To je kot narodna nagrobnica zaslovela pesem »Vigred se povrne«, komponirana okoli 1860. leta, izdana v prvem zvezku Vavkrove zbirke »Glasi gorenjski« brez označbe njenega komponista. Komponiral jo je Janko Škrbinec, šolski vodja v pokoju, kar sem po dolgih ovinkih zvedel zadnje čase.

Potem so še druge pesmi, ki veljajo za narodne. To so vse one, ki živijo — kakor sem že omenil — od opisovanja prve in pete stopnje z neizrazito melodiko. Eden bolj razvitih eksemplarov tega tipa je zadnje čase v Ljubljani zaslovela koroška pesem »Tam čez izaro«. Napev je alpske konstrukcije, vendar je pomešan z elementi, ki niso značilni za alpsko pesem. Res, čudno je, kako napačne predstave imajo ljudje o pristnosti in značilnosti slovenskih pesmi. Kar se tiče o izberi obdelovalnega gradiva, se mora z žalostjo konstatirati, da vzorne izdaje nimamo. Ves material ki je nakopičen v Štrekljevih »Slovenskih narodnih pesmih«, leži še neuporabljen. To menda pač samo zato, ker se nobenemu ni zdelo vredno, posvetiti tem napevom nekoliko časa. Zgodilo se je pa to v prepričanju, da so napevi tako nečitljivi, da bi jih človek na noben način ne mogel razbrati. Vsaj dr. Krek se je v »Novih akordih« prilično tako nekako izrazil, kar seveda ni res.

Ko že imamo izbrane pesmi, je važno, kako jih notiramo, ali drugače povedano, katerih variant se poslužimo. Ker se napevi na različnih krajih pojo različno, se je treba potruditi, da se izmed variant izsledi najboljša, ker še nikakor ni dovolj, da je nabiratelj pesem dobil med narodom. On mora tudi vedeti, kaj je dobil. (Primer slabe notacije: Gerbičev »Oj ta vojaški boben«.)

O harmonizaciji narodnih napevov se misli, da je dovolj, če je le kolikor mogoče primitivna. Ali v resnici je naloga harmonizatorja, podati umetniški vtis napeva, to je: dati s harmonizacijo napevu priliko, da se pokažejo na površju vse one točke, ki so zanj značilne. Kot višek neprimerne ravnanja z narodnimi napevi navajamo Parmove »Slovenske cvetke«, kjer najdeš napev pesmi »Oj ta vojaški boben« v tako škandalozni prireditvi, da se človek zdrzne nad to brutalnostjo. Glede obdelav narodnih napevov se tudi ne moremo ravno pohvaliti. Prireditve za zbor, v katere so uvedeni solisti, so od prve do zadnje ponesrečene, ker v nikakem oziru ne odgovarjajo zahtevam, ki jih ima prireditelj do napevov. Isto je z vsemi venčki in pot-puriji, ker si slede brezmiselno različni napevi brez vsake notranje motivacije. Splošno se govori, da ni v slovenskih napevih »nič samosvoježa«. Trdim, da to izvira samo iz dejstva, da nimamo dobrih prireditev in da so srbske narodne danes tako znamenite le radi tega, ker so doživele dobre prireditve. Da bi bile naše pesmi ravno tako imenitne, če bi že tudi toliko časa imele dobre prireditve, je zame gotovo. Ali nimamo jih.

Se enega vprašanja se moramo dotakniti. Ali je narodna pesem višek ali le predstopnja umetne. Če pomislimo, kakšen obseg in kakšno vsebino more imeti umetna narodna glasba in kako omejen je krog sredstev, ki stojijo ljudsko-narodni glasbi na razpolago, se moramo definitivno priklopiti mnenju, da je ljudsko-narodna pesem šele prva etapa v razvoju nacionalne glasbene umetnosti. Razumljivo je pa to tudi s stališča, da bi v slučaju, da je narodna pesem res višek, postalo defo umetne glasbe čisto brezmiselno in odveč. Ali jasno je, da človek ni ustvarjen zato, da od svojega postanka pa do groba obupno gleda v nebo. Umetna glasba je — kjer je razvita — od ljudsko-narodnih napevov bogatejša in pomembnejša. Vendar ima kultiviranje ljudsko-narodne pesmi pomen za zdravo glasbeno kulturo, ker ne nasprotuje tendencam umetnosti sploh, ampak jo zagovarja.

Marij Kogoj.

